ISSN: 2181-4341, IMPACT FACTOR (RESEARCH BIB) – 9.145, SJIF – 5,431

Qo’qon universiteti Andijon filiali

Stomatologiya yo’nalishi 205-guruh talabasi

Qodirjonova Robiya Xamidjon qizi

+998333602553 E-mail: robiyaqodirjonova65@gmail.com

PERIOSTIT KASALLIGINING ALOMATLARI, BELGILARI VA SABABLARI

Annotatsiya: Ushbu maqolada periostit — suyak pardasi (periost)ning yallig‘lanish kasalligi to‘g‘risida ilmiy tahlil keltiriladi. Kasallikning etiologiyasi, patogenezi, klinik belgilari, diagnostika usullari va davolash tamoyillari batafsil bayon etilgan. Periostitning o‘tkir va surunkali shakllari, ularning kechish mexanizmlari hamda asoratlari yoritilgan. Maqolada, shuningdek, tish bilan bog‘liq periostitning o‘ziga xos jihatlari va davolash strategiyalari muhokama qilinadi. Tadqiqotda periostitning erta diagnostikasi va kompleks terapiyasining ahamiyati alohida ta’kidlanadi.

Kalit so‘zlar: periostit, suyak pardasi, yallig‘lanish, osteomiyelit, antibiotik terapiya, tish periostiti, suyak regeneratsiyasi.

Abstract: This article presents a scientific overview of periostitis — an inflammatory disease of the periosteum, the membrane covering the bone. The paper discusses the etiology, pathogenesis, clinical manifestations, diagnostic approaches, and treatment principles of periostitis. Both acute and chronic forms of the disease are analyzed, along with their mechanisms and potential complications. Special attention is given to dental-related periostitis and its therapeutic management. The study emphasizes the importance of early diagnosis and comprehensive therapy in preventing chronic outcomes and bone tissue damage.

Keywords: periostitis, periosteum, inflammation, osteomyelitis, antibiotic therapy, dental periostitis, bone regeneration.

Аннотация: В статье представлен научный анализ периостита — воспалительного заболевания надкостницы, покрывающей кость. Рассмотрены этиология, патогенез, клинические проявления, методы диагностики и принципы лечения периостита. Подробно описаны острые и хронические формы заболевания, их патогенетические особенности и возможные осложнения. Особое внимание уделено периоститу зубного происхождения и современным подходам к его терапии. Подчёркнута важность ранней диагностики и комплексного лечения для предотвращения хронических форм и поражения костной ткани.

Ключевые слова: периостит, надкостница, воспаление, остеомиелит, антибиотикотерапия, зубной периостит, регенерация костной ткани.

Periostit (peri... va yun. osteon — suyak) — suyak pardasi (periost)ning yallig‘lanishi. Suyakning o‘zi, ko‘migi, Govers kanallari, suyak atrofidagi to‘qimalar yallig‘lanishi oqibatida vu-judga keladi. O‘tkir va surunkali bo‘ladi. Suyak pardasiga jarohat orqali, qon va limfa bilan yiringlatuvchi mikroblar kirishi yoki yallig‘lanish jarayoni suyakdan bevosita suyak pardasiga utishi natijasida o‘tkir periostit kelib chiqadi: bemorning darmoni quriydi, eti uvishadi, temperaturasi 39—40° gacha ko‘tariladi, boshi og‘riydi. Periostit bo‘lgan joy shishadi, qizaradi,

qiziydi va teri yaltillab turadi. Jarayon zo‘rayganda, suyak pardasi ostida yiring to‘planadi. O‘tkir periostit o‘z vaqtida davolanmasa, surunkali periostitgaaylanib ketadi. Periostit osteomiyelit va suyakning boshqa kasalliklari belgisi bo‘lishi ham mumkin. Periostiot bo‘lgan joyga issiq qilish va antibiotiklar, fizioterapiya buyuriladi.Periostit suyakni o'rab turgan membrana yallig'langanda paydo bo'ladi. Shunday qilib, periostit suyakning tashqi qatlamiga ta'sir qiladi. Periostit kuchli suyak og'rig'i bilan bog'liq. U to'satdan paydo bo'ladi va juda tez kuchayadi. Periostit jinsi va yoshidan qat'i nazar, har kimga ta'sir qilishi mumkin. Kichkintoylarda u Caffey-Silverman sindromi sifatida namoyon bo'ladi.

Periostit alomatlari: Skelet organizmda u juda ko'p muhim funktsiyalarni bajaradi, shuning uchun belgilari periostit engil qabul qilib bo'lmaydi. Periosteum suyaklarni himoya qiladi va ularning yangilanishiga yordam beradi, shuningdek suyaklarning to'g'ri o'sishi va ovqatlanishi uchun javobgardir. Asosiy periostitning alomati og'riq hududida tarqaladigan juda kuchli suyak og'rig'i mavjud. Bu og'riq to'satdan paydo bo'ladi va tez kuchayadi. Keyingisi periostit belgilari tana haroratining oshishi, bosh og'rig'i va ko'rib chiqilayotgan suyak ichidagi shish. Periostitning belgilari bu ham terining shishishi va qizarishi. Agar periostit tishga taalluqlidir, simptom uning og'rig'idir. Ovqatlanish, ichish va gapirishda muammolarga olib keladi.

Periostitning sabablari

Periostitning sabablari ular qaysi turdagi kasallik bilan shug'ullanayotganimizga bog'liq. Pastga **sabablari** baharatlı **periostit** Biz suyaklarga boshqa yallig'lanishlar va barcha turdagi suyak shikastlanishlaridan kelib chiqqan patogen mikroorganizmlarni kiritishimiz mumkin. Surunkali holatda **periostit sabab** ionlashtiruvchi nurlanish bo'lishi mumkin. Surunkali **periostit** u fosfor zaharlanishidan ham kelib chiqishi mumkin. Periostitning sababi uzun suyaklar anormal suyak va terining o'sishi bo'lishi mumkin. Aks holda gipertrofik osteoartrit deyiladi. Ko'pincha tibia, oyoq, bilak va bilak suyaklariga ta'sir qiladi. Oxirgi tur periostit Bu tishlarga tegishli. Ushbu holatda periostit sabablari bir nechta bo'lishi mumkin. Bularga quyidagilar kiradi: davolanmagan karies, tish ildizining olib tashlanmagan bo'lagi, o'lik tish pulpasi va ildiz kanalini noto'g'ri davolash.

Periostit diagnostikasi va davolash: Bizning kasalliklarimiz ishora qilishiga ishonch hosil qilish uchun periostit, rentgenogramma olish kerak. Agar periostit tishlarga taalluqlidir, rentgen tekshiruvi ham o'tkazilishi kerak. Uning asosida shifokor og'riq sabablarini baholashga qodir. Agar taxminlar tasdiqlansa va bemorning tanasi sodir bo'lgan bo'lsa periostit, mos ravishda qabul qiling davolash. Aslida ikkita imkoniyat bor. Periostitni davolash antibiotikni qabul qilishni yoki ba'zi hollarda jarrohlik amaliyotini talab qilishi mumkin. Antibiotik terapiyasi odatda etti kundan o'n to'rt kungacha davom etadi. Bu biroz boshqacha ko'rinadi periostitni davolashkasallik tishlarga ta'sir qilganda. Keyin tish shifokori kanalni davolashni boshlashi yoki kasal tishni olib tashlashi mumkin. Tegishli choralar ko'rilmasa, tish xo'ppozi rivojlanishi mumkin. bo'lsa periostit Tish, shuningdek, romashka va adaçayı chayqashlaridan foydalanish tavsiya etiladi.

Periostit – prognoz: Prognoz atrofida periostit asosan amalga oshirilgan harakatlarga bog'liq. Agar shifokor kasallikni yaxshi aniqlagan bo'lsa, unda muammodan butunlay xalos bo'lish mumkin. Biroq, davolanish masalasiga halollik bilan yondashishni unutmaslik kerak periostit va mutaxassisning ko'rsatmalariga amal qiling. Shuni ham ta'kidlash joizki davolash iloji boricha tezroq va shifokor nazorati ostida olinishi kerak. Uy sharoitida davolanish har doim ham yordam bermaydi.

Periostit – profilaktika: Haqida profilaktika bilan bog'liq periostit, suyaklarning holatiga g'amxo'rlik qilishga alohida e'tibor qaratishimiz mumkin. Har qanday jarohatlardan saqlaning va tishlar bo'lsa, tish shifokoringizga muntazam tashrif buyurib, ularning sog'lig'iga g'amxo'rlik qiling.

Har qanday og'riq belgilari bo'lsa, bo'g'inlar, mushaklar va suyaklar uchun Bishofit to'plamiga murojaat qiling, bu Bisholin mineral jeli va mineral vanna - Bishofit va Pitch Oilni o'z ichiga oladi.

Xulosa:Periostit suyak tizimining yallig‘lanish bilan kechuvchi jiddiy patologiyasi bo‘lib, uning erta tashxisi va to‘g‘ri davolash usullarini tanlash bemorning sog‘ayishida muhim ahamiyatga ega. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, o‘z vaqtida antibiotik terapiyasi, fizioterapiya va zarurat bo‘lganda jarrohlik aralashuv kombinatsiyasi eng samarali natijani beradi. Tish bilan bog‘liq periostit holatlarida endodontik davolash yoki tishni olib tashlash muhim terapevtik chora hisoblanadi. Profilaktika choralariga rioya qilish, tish va suyak sog‘lig‘ini muntazam nazoratda ushlash periostitning oldini olishda asosiy omil hisoblanadi. Kelgusida molekulyar darajadagi tadqiqotlar bu kasallikning patogenezi va regenerativ davolash usullarini chuqurroq o‘rganish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov, Sh. A., & Qodirov, N. R. (2018). *Umumiy jarrohlik*. — Toshkent: Tibbiyot nashriyoti.
2. Tursunov, M. M., & Jo‘raeva, D. K. (2020). *Stomatologiyada yuqumli kasalliklar va ularni davolash usullari*. — Toshkent: Innovatsiya-Ziyo.
3. Abdullaeva, M. A. (2019). *Patologik anatomiya: o‘quv qo‘llanma*. — Toshkent: Tibbiyot akademiyasi nashriyoti.
4. G‘aniyev, R. T., & Mamatqulov, S. A. (2021). *Yallig‘lanish kasalliklari patogenezi va davolash prinsiplari*. — Samarqand: SamDTU nashriyoti.
5. Rasulov, A. N., & Egamberdiyev, I. S. (2017). *Tish va milk kasalliklari: tashxis va davolash asoslari*. — Toshkent: Fan va texnologiya.
6. To‘xtayev, Z. M. (2016). *Umumiy va maxsus farmakologiya*. — Toshkent: Ilm Ziyo.
7. Rahimova, N. Sh. (2022). *Stomatologik kasalliklar diagnostikasi va davolash metodikasi*. — Toshkent: Tibbiyot universiteti nashriyoti.